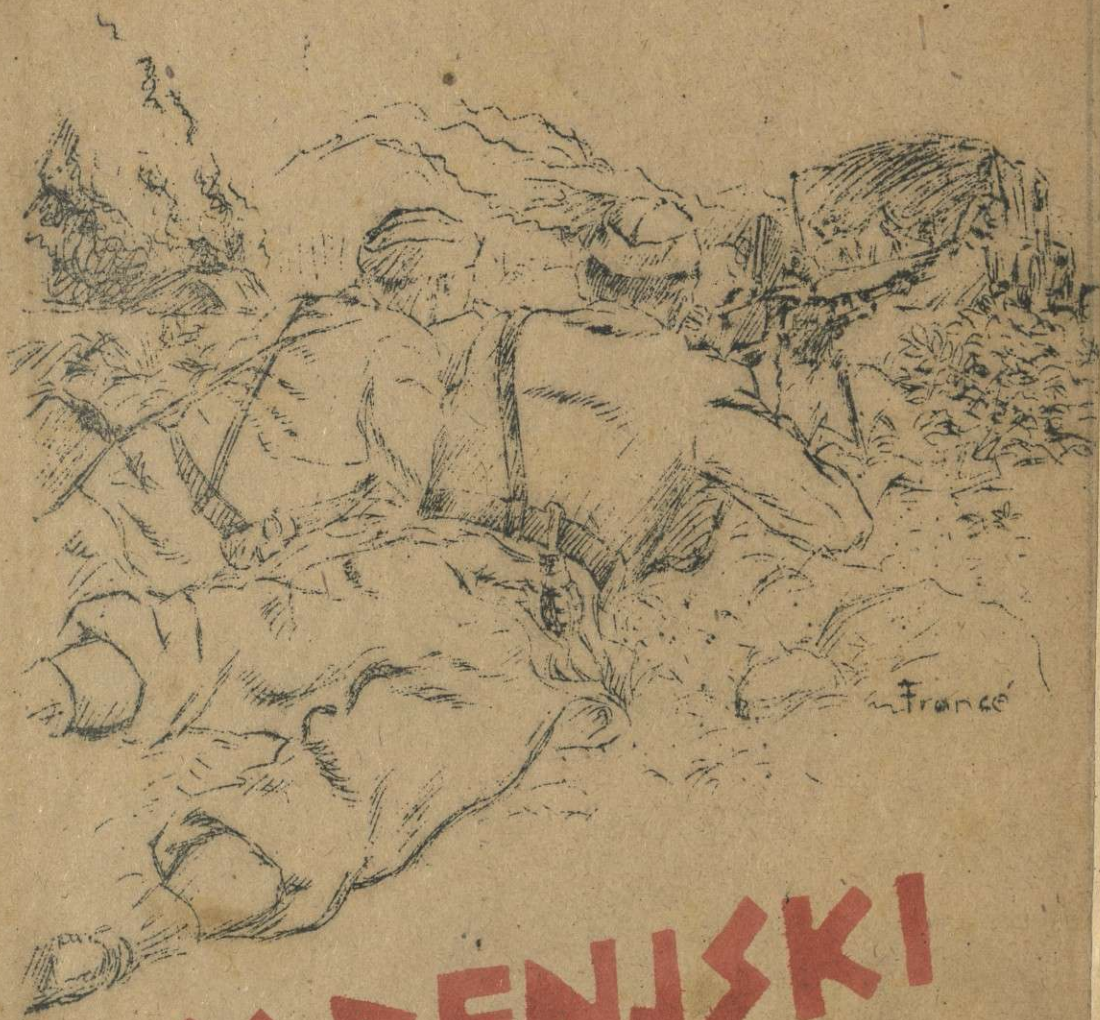
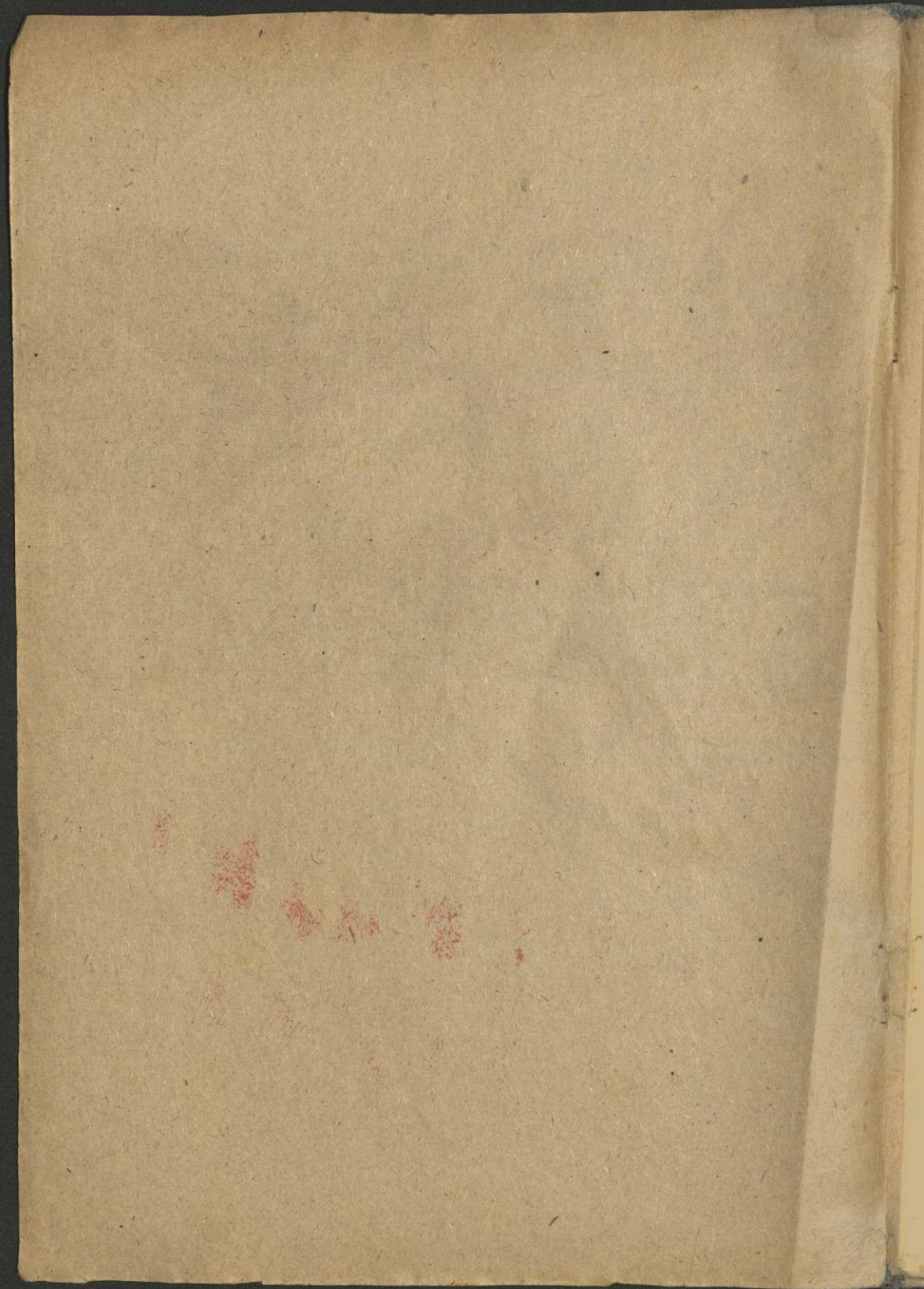

GORENJSKI PARTIZAN

GLASILO
GORENJSKEGA
ODREDA

*GORENJSKI
PARTIZAN*

LETO: II. 1.VII. 1944. ŠT.: 15^v

IZHAJA VSAKIH

14 DNI

CLASSIC
CORRUPTED
GOLDEN
PAPER

THE
SPECIAL

NOVOIMENOVANI OFICIRJI NOV IN POJ
V EDINICAH G.O.

Z U K A Z O M Vrhovnega štaba NOV in POJ
z dne 1.11.43. so imenovani naslednji oficirji
narodno osvobodilne vojske Jugoslavije:

V čin m a j o r j a :

Dr. P O H A R Edvard, sanitetni referent pri
štabu G.O.

V čin k a p e t a n a :

Š K R A B E R Leopold, komandant Gor. vdreda,
J A V O R Ivan, bivši namestnik komandanta G.O.
sedaj v oficirski šoli Glavnega
štaba NOV in POJ.

V čin p o r o č n i k a :

B E R T O V C E L J Zvonko, bivši komandant G.
O. /padel/,
Ž V A N Andrej, nam. komandanta bataljona, se-
daj na razpoloženju,
F A J F A R Jože, bivši komandant I. bataljona
G.O. /padel/,
R E B O L J Jože, komandant III. bataljona G.O.
R A V N I E Alojz, komandant II. bataljona G.O.,
B E R Ž E N Daniel, bivši komandir Kranjske če-
te G.O.

V čin p o d p o r o č n i k a :

J A N Janez, šef obveščevalnega centra pri Go.
vdradu,
Č U F E R Jože, obveščevalec v štabni patroli
Gor. vdrada.

V čin z a s t a v n i k a :

V R H O V N I K Valentin, bivši komandir mi-
nerskega voda G.O. /padel/,
J E N S T E R L E Franc, komandir I. čete II.
bataljona G.O.,

M R A K Pavel, nam. komandirja 1. čete II. bataljona G.O.

Vsem n o v o i m e n o v a n i m oficirjem narodno osvobodilne vojske Jugoslavije čestitam o k imenovanju.

NOVOIMENOVANI PODOFICIRJI NOV IN POS
V EDINICAH G.O.

Z U K A Z O M Glavnega štaba NOV in POS št. 11
z dne 1.6.44. so imenovani naslednji podoficir-
ji NOV in POS :

V čin s t a r e j š e g a v o d n i k a :

N E C M E S K A L Gracija - Pajo, bivši obve-
ščevalec štabne patrole G.O., se-
daj instruktor v šolskem tabori-
šču IX. korpusa,
K R I Ž M A N Č I Č Miroslav, vodja radiotele-
grafske stanice G.O.,
K O S Jože, bivši vodnik 2. čete I. batalj. G.O.,
P O D L I P N I K Alojz, intendant II. bat. G.O.
K R Ž I Š N I K Štefan, obveščevalec v I. bata-
ljonu G.O.

V čin v o d n i k a :

D O L E N C Viktor, bivši ekonom 2. čete I. ba-
taljona G.O.,
S O D N I K A R Dušan, bolničar I. batalj. G.O.,
P A L E R Franc, obveščevalec III. bataljona
G.O. /padel/,
Š K O F I C Janko, vodja puškarske delavn. G.O.

V čin m l a j š e g a v o d n i k a :

F E R L I Č Jakob, ekonom 1. MSV G.O.,
Z U P A N C Krištof, ekonom 1. čete III. bata-
ljona G.O.,
O D E R Alojz, bivši desetar v 1. četi I. ba-

taljona G.O.,
K R I Ž A J Alojz, desetar v 1.četi II. bata-
ljona G.O.

V čin z a s t a v n i k a :

R A Z I N G E R Jože, vodnik v 1. četi II. ba-
taljona G.O.,
K O P A Č Alojz, bivši desetar v 1.četi I.ba-
taljona G.O.,
O K O R N Stanislav, desetar v 2.četi I.bata-
ljona G.O.,
B R I B E R N I K Franc, bivši ekonom 1. čete
I. bataljona G.O.,
D E T E L A Valentin, obveščevalec II. Ukr.G.O.,
J A V O R N I K Tone, bivši desetar v 2. četi
II. bataljona G.O.

Vsem n o v o i m e n o v a n i m podofi-
cirjem narodno osvobodilne vojske Jugoslavije
čestitamo k imenovanju.

Okolice naših edinic

- 8.6. je patrولا 1.transportne karavle onesposo-
bila za avtomobilski promet 2 lesena mosta
med Železniki in Zalim logom.
- 10.6. je skupina 96 tovarišev iz II.in IV. bata-
ljona nameravala likvidirati sovražno po-
stojanko v Brnikih pri Cerkljah. Na cesti
Moste-Šenčur so naši borci napravili zase-
do, pred njo pa v razdaljah po 800 m polo-
žili mine. Ko se je skupina pomikala proti
postojanki, je padla v križni ogenj dveh
sovražnih zased. Naši so na sovražnika od-
prli proticgenj in ga po polurni bitki pri-
silili k umiku. Zaradi te zamude in, ker je

iz Cerkelj in Šenčurja sovražniku prihajala pomoč, je naša skupina krenila nazaj proti taborišču, ne da bi bila izvršila nameravano akcijo.

- 10.6. ob 15. uri je patrola 9 mož iz 1. MSV v centru Stražišča na križišču dveh cest iz dobrih zaklonov iz razdalje 3m z bombami puškomitraljezom in puškami napadla sovražno kolono 30 do 40 mož s tremi puškomitraljezi. Po 10 minut trajajoči borbi, v kateri je bilo 5 Nemcev ubitih in 2 ranjena se je naša patrola v redu in brez izgub u maknila.
- 11.6. so 4 minerja III. bataljona ob železniški progi med postajama Žirovnica-Lesce na 3 mestih minirali vojaški kabel. Minirane so bile 3 spojne doze ter je bil kabel na vseh treh mestih precej raztrgan. Ker je v tem prispela ob progi sovražna patrola, naši niso mogli odnesti s seboj porušenega kabla.
- 11.6. je odderek IV. bataljona pri Domžalah miniral veliki razbremenilni nosilec električnega daljnovoda Velenje-Črnuče. Ker so bili vsi mostovi zastraženi, so borci gazili vodo preko pasu, da so prišli do cilja. Nosilec je bil popolnoma porušen ter daljnovod pretrgan.
- 11.6. je 1 minerja iz III. MSV miniral bencinsko črpalko na Bledu. Črpalka je popolnoma porušena. Poškodovano je bilo tudi garažno poslopje in mehanična delavnica, ki se nahaja poleg črpalke.
- 12.6. je minerska desetica III. bataljona minirala cev, ki dovaja vodo turbinam tovarne KID Javornik. Eksplozija je uničila več m cevi, zaradi česar je bilo delo v nekaterih oddelkih tovarne prekinjeno.
- 12.6. je del 2. čete III. bataljona na cesti pri Javorniku iz zasede napadel močno kolono Nemcev in belogardistov. V 1 uri trajajo-

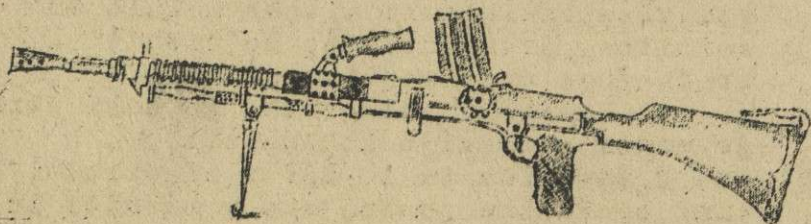
či borbi je bilo 6 sovražnih vojakov ubitih, nekaj pa ranjenih. Ker je bil sovražnik v precejšnji številčni premoči in je dobival še ojačenja, se je naša zaseda brez izgub umaknila.

12.6. sta bila II. in IV. bataljon na sektorju Rašica obkoljena od velike premoči sovražnika, ki je zasedel vse ceste okrog hribovja ter vkopal ob njih v razdaljah po 100 m zasede po 8 mož z dvema puškomitraljezoma. Bataljona sta se proti jutru 13. 6. s tem, da sta razpršila 3 sovražne zasede v smeri Vodice-Zapoge, brez izgub prebila skoz obroč ter pri vasi Voglje krenila v gozd.

13.6. sta bila II. in IV. bataljon v gozdu med vasmi Voglje-Vodice-Smlednik-Trnava obkoljena od sovražnika, ki je ob 13. uri začel prodirati v gozd; II. in IV. bataljon sta krenila v smeri sovražne skupine, ki je prodirala iz Vodic. Ob 17. uri je prišlo do borbe, v kateri so naši vrgli sovražnika iz gozda. V tej borbi je imel sovražnik 6 mrtvih in 8 teže ranjenih. Ker je sovražnik koncentriral velike sile, sta bataljona krenila nazaj v hrib nad Smlednikom kjer pa ju je sovražnik naslednji dan ponovno obkolil. Ko se je ob 20. uri prodirajoči sovražnik našim oddelkom približal na razdaljo 500 m, sta ga naša bataljona spretno obšla, z dnevom vred prispela v gozdove pri Komendi ter se premaknila na St. Urško goro, kamor ju sovražnik ni več zasledoval. Naši borci so v tej preizkušnji vseskozi kazali visoko moralo in disciplino. Brez izgub so se prebili skoz obroč 3000 mož broječih nemških sil, ki jih je vodil nemški polkovnik. Na naši strani je vodil operacije komandant G.O.

15.6. sta 2 tovariša iz 1. MSV v neposredni bližini orožniške postojanke v Žabnici iz za-

- sede napadla 2 nemška orožnika. Komandir stanice je obležal mrtev, drugi orožnik pa se je težko ranjen zavlekel v postojanko. Tovariša sta zaplenila 1 puško s 40 naboji, 1 pištolo, 1 žepno uro in 1 obleko.
- 15.6. je patrola 1. MSV minirala železniško progo pri vasi Rakovca med postajama Kranj-Sv.Još. Proga je bila porušena v dolžini 120 m.
- 15.6. je patrola 2. MSV minirala železniško progo med postajama Žirovnica-Javornik pri vasi Potoki. Tračnice so bile porušene v dolžini 40 m. Promet je bil prekinjen za 10 ur.
- 15.6. je patrola III. bataljona na železniški progi med postajama Žirovnica-Lesce s protitankovsko bombo uničila lokomotivo.
- 20.6. med 17.in 18.uro je patrola 2. MSV v jakosti 18 tovarišev nad vasjo Paloviče na cesti Tržič-Begunje iz zasede napadla dva kamijona z 12 Nemci in belogardisti. Oba kamijona sta se ob napadu prevrnila pod cesto, nakar so ju naši borci obsuli z bombami. Oba kamijona sta zgorela. Moštvo je deloma zgorelo, deloma je bilo ubito. Naši so zaplenili vse orožje : 2 mitraljeza/ šarca/, 2 napadalni pištoli, 6 pušk, 1 pištolo, 6 ročnih bomb, 2 rezervni cevi za mitraljeze, 3 zaboje mitraljezke municije, 1 zaboj z rezervnimi deli za radiotelegrafsko stanico, 1 daljnogled, 1 zaboj sanitetskega materiala in nekaj druge opreme.

Skroz nemške obročce

Dne 12.6.44. sta se II. in IV. bataljon G.O. nahajala na masivu kašica v vasi Zgornje in Srednje Dobeno. Ob 6. uri zjutraj so izvidniki javili, da je prispelo v Mengeš iz Št. Vida 25 avtomobilov. Ob 8. uri so prišli legalci in javili, da se vojaštvo vkopava vzdolž ceste Črnuče-Mengeš. Ob isti uri je terenska obveščevalna služba javila koncentracijo sovražnika v Vodica, kamor je prispelo 80 avtomobilov. Malo kasneje smo zvedeli, da je tudi v Smlednik prispelo 14 avtomobilov policije. Uvideli smo, da sovražnik obkoljuje naša dva bataljona. Vse do 13. ure so z vseh strani prihajala poročila o obkoljevanju. Sovražnik je zožil svoj krog s tem, da je koncentriral svoje vojaštvo tudi v Zg. Gameljnah in Skaručni. Začel se je vkopavati okrog Rašice in ob cestah: Mengeš-Črnuče, Črnuče-Zg. Gameljne, Zg. Gameljne-Povodje-Skaručna, Skaručna-Vesce-Golo-Koseze in Koseze-Mengeš. Med tem časom smo slišali strele s Šmarne gore in Smledniškega hriba, katera je sovražnik preiskoval.

Ker je bilo jasno, da sovražnik ve za nas in nas hoče z veliko premočjo uničiti, je komanda izdelala načrt za proboj obroča. Ker je bil v tem času Smledniški hrib že pregledan, je bil prvotni načrt prebiti se med vasema Povodje in Vojsko ter s hitrim maršem do jutra doseči gozd pri vasi Voglje. Za vsak slučaj je bila poslana tudi izvidniška patrola nad cesto Mengeš-Martinek, da ugotovi jakost in gostoto zased na tem odseku. Izvidnice so prinesle naslednje sporočilo: na ozkem odseku Zgornje Gameljne - Povodje-Skaručna je sovražnik na razdalje 50-80 metrov vkopal ob cesti močne zasede. Na tem odseku je tudi stalno patroljiral tank in oklopni avtomo-

bil, od Gamelj do Skaručne in nazaj. Druga izvidnica je prišla skoro isto poročilo. Vkopane zasede so bile močne po 8-10 mož z dvema puškomitraljezoma.

Proboj na odseku Gameljne - Povodje - Vojsko bi nil težji, ker bi borci morali gaziti vodo ter precejšnji kos poti prehoditi po ravnem brez zaklona; zato se je komanda odločila, da prebije obroč na črti Mengeš-Martinek in nato preko Topolje in desno od vasi Križ pride v območje gozdov, ki se raztezajo od Kamniških planin. Ob 21. uri se je začel pokret v to smer. Za proboj je bila odrejena močna predhodnica 50 mož s 6 puškomitraljezi, ki bi se v bližini sovražnika razvila v strelce in s frontalnim udarom razpršila zasede ter napravila vrzel, skozi katero bi se pomikala glavnina. Za proboj na tem odseku se je komanda odločila zato, ker zemljišče z ene in druge strani pada proti cesti, to se pravi, da cesta teče po najnižjem delu sedla, in se tudi gozd spušča prav do ceste. Nasi borci bi imeli zaklone, iz katerih bi z večjo ognjeno močjo uničili zasede in napravili vrzel brez večjih lastnih izgub.

Ker v bataljonih ni bilo vodičev, smo vzeli za vodiča dva terenska delavca iz tistega okraja. Na nesrečo sta bila toliko zmešana, da se nista mogla orientirati ter sta nas vodila po nemogočih krajih in po temnem gozdu, dokler nas nista zapeljala v neko jamo, iz katere ni bilo več izhoda. Ura je bila že dve - 13.6. Položaj je bil zelo težak. Treba se je bilo na vsak način prebiti iz obroča, ker je bil sovražnik resno pripravljen, da nas uniči v tem masivu - saj se je vkopal, pripravil velike rezerve za jutrišnji napad, postavil dva topa pri vasi Brod-Tacen ter patroljiral po cestah, ob katerih sobile postavljene zasede, s tremi oklopnimi vozili - ostati na mestu bi pomenilo sprejeti neenako borbo ter spraviti moštvo in orožje v nevarnost velikih izgub. Treba je bilo hitre odločitve. S

pomočjo kart in kompasa ter zvezd smo ugotovili kje se nahajamo. Bili smo nekje pod Debelim vrhom v smeri proti Šinkovemu turnu. Izbrali smo najkrajšo pot, da se prebijemo v Smledniški hrib ki je bil že pregledan, in nato takoj naprej čim dalje proti vasi Voglje. Kolona se je spuščala ter prispela na rob gozda pri vasi Vesce. Predhodnica se je takoj razvila in napredovala levo od vasi Vesce v smeri proti vasi Polje. Pred cesto, ki je bila zasedena, se je nahajal 6 m širok in 1 m globok potok. Pri prehodu tega potoka nas sovražnik še ni opazil odnosno občutil. Mostovi na tem potoku so bili vsi zastraženi in nismo mogli preko mostu, da ne bi sovražnik izzval še tam incidenta ter nam postavil močnejše sile pred našo pot. Takoj po prehodu potoka se je predhodnica razvila v strelce in počasi napredovala v smeri sovražnika, medtem ko je glavnina prehajala preko potoka in se tam sproti razvrščala v strelce po 6, da tako razporejena čim preje pasira izsiljeno vrzel. Sovražnik nas je kmalu opazil, vrzel nekoliko svetlečih raket in odprl ogenj na našo predhodnico. Gosto in visoko žito, kakor tudi razori s krompirjem posajene njive so nam nudili dober zaklon pred očesom in zrnem. Predhodnica je z odločnim napredovanjem prispela v neposredno bližino zased, ki so se izdale s svojim ognjem. Odprla je hiter ogenj na sovražnika ter smelo jurišala na zasede, z vzkliki srčanost sovražnika, kar je tudi ostale borce podžgalo, da so po prvem presenečenju in iskanju zaklonov hitro napredovali. Zasede, ki so nam bile na poti, so bile razpršene in odstranjene. Z desne strani sploh ni bilo več ognja, medtem ko je z leve strani sovražnik skoncentriral svoje zasede in streljal na nas. Izstrelki so leteli precej visoko. Hitro smo prešli zasedeno cesto ter pri vasi repnje prišli v gozd in nato skozi Zapoge odšli v gozd ter se utaborili nekje v bližini vasi Voglje.

13.6. nas je sovražnik takoj ob zori zasle-

doval, da ugotovi smer našega pokreta, vendar je obržal blokado Rašice ter z velikimi silami pre gledoval njen masiv, ker ni verjel, da smo se vsi prebili. Poslali so tudi kmete - izdajalce - iz Vodice v gozd, kamor smo se mi premaknili, da ugotovijo kje se nahajamo, kar se jim je tudi posrečilo. Do 11. ure je bila blokada gozda, v katerem smo se nahajali, že zaključena ter je bil sovražnik do 12. ure že vkopan ob cestah Smlednik-Vodice, Vodice-Brniki, Brniki-Benčur-Voklo-urboje-Smlednik. Poleg tega je sovražnik zasedel še cesto Moste-Komenda-Spoonji, Srednji ter Zgornji Zalog-Glinje-Smartno-Poženič-Cerklje - Velasovo-Luže, da nam v primeru proboja prve linije zabranijo prehod v gozdove pod gorami. Ob 13. uri je začel sovražnik v treh skupinah pokret v smeri našega taborišča. Ena skupina se je kretala iz Vodice, druga je prihajala iz Trboj, tretja iz Smlednika. Ker je bila komanda obveščena o vseh teh pripravah, je izdelala naslednji načrt: napredovati v smeri sovražnika, ki prodira iz Vodice, ga potolči in nato ob robu in okrilju gozda napraviti pokret do cerkve sv. Jakoba, odkoder bi se v varstvu noči konspirativno premaknili v Smledniški hrib. Ob 17. uri smo prišli v kontakt s sovražnikom, ki je štel približno 150-200 mož. Ker so naše patrle prej ugotovile bližino sovražnika, so naši borci zavzeli položaje ter ga pričakali. V borbi, ki je sledila, je imel sovražnik 6 mrtvih in 8 težko ranjenih ter se je začel umikati pred nami. Naši borci so ga energično zasledovali in preganjali vse do roba gozda, nakar so hitro izpremenili smer, da se izognejo obkoljevanju odn. napadu ostalih skupin v hrbet. Ker je sovražnik izgubil sled za nami, je mislil, da smo krenili proti Brnikom, da se približamo hribom, kjer bi se mogli izogniti obkoljevanju. Zaradi tega je sovražnik izpraznil cel odsek Trboje-Smlednik-Vodice in se potegnil v linijo Moste-Brniki-Benčur.

Ob 23. uri smo napravili pokret v Smledniški hrib ter ob 5. uri 14.6. prišli na mesto določeno za taborišče, v bližini Križa sredi smledniškega gozda med kotoma 352 in 336. Sovražnik je ob 8. uri začel z ogromnimi močmi prodirati z vseh strani v gozd, kjer smo se prejšnji dan nahajali, ter nas s hitrim napredovanjem hotel čimprej izslediti. Ob 11. uri je bil gozd že pregledan. Sovražnik je bil besen, ker nas ni našel. Ob 12. uri so že letela 3 izvidniška letala tipa "Storch" zelo nizko ter pregledavala Rašico in Smledniški hrib ter gozd in hrib nad Bukovico. Po vsej verjetnosti je moralo eno letalo opaziti lahek dim iz kuhinje.

Ob 14. uri je bila že zaključena blokada na najožjem prostoru in sicer v krogu: Smlednik - Zavrh-Povodje-Skaručna-Repnje-Zapoge- Smlednik. Sovražnik je z odhodne črte Repnje-Zapoge frontalno napredoval v smeri proti Smledniku in Zavrhu, kjer je grupiral močne skupine vojaštva in stalno patroljiral po cesti z dvema tankoma. Najdetalnejše preizkušajoč teren se je počasi pomikal proti nam. Predse je metal tromblonke in mine ter stalno z rakotami dajal smer svojim močnim grupam, ki so napredovale po gozdu. Tanki pa so na kratko razdaljo obstreljevali gozd v naši smeri.

Načrt komande je bil naslednji: čim dalje iz begavati spopad z napredujočim sovražnikom, da mu ne bi bilo mogoče skoncentrirati se in nas na ozkem prostoru z vseh strani napasti, torej šele proti večeru nuditi odpor in napasti sovražnika ter se prebiti v smeri proti vasi Repnje, odkoder bi ponoči napravili potem hitri marš v smeri proti Komendi. Naše patrole tipalke, ki so ugotavljale smer in prisotnost sovražnika, so javile, da je sovražnik radi tega, ker se gozd v naši smeri vedno bolj širi, med svojim levim krilom in zasedami ob robu gozda pustil malo vrzel. Že ob 20. uri se je prodirajoči sovražnik približal našim edinicam na razdaljo 500 m. Komand-

da je izpremenila svoj načrt ter s spretnim manevrom obšla sovražnikovo levo krilo in z nočjo vred bila že izza sovražne linije. Ker ni bilo nobenega vodnika, ki bi poznal ta gozd ter se v njem orientiral smo morali s pomočjo karte in kompasa določati smer pokreta. Pričela se je nevihta. V popolni temi se je kolona držeč se za roke pomikala po gozdu v smeri proti vasi Repnje, ker smo tam nameravali pretolči zasedo in z neprekinjenim maršem doseči gozdove pri Komendi. Kolona je točno po načrtu prispela na rob gozda med vasema Repnje in Benko. Tu se je zopet pripravila predhodnica za proboj zasede. Ker pa je bila popolnoma temna noč in je divjalanevihta, sovražnik ni opazil našega premika, ker se je verjetno zatekel v hiše. Naša kolona je korakala levo od Bukovice in desno od Vodice, kjer je zjutraj prešla Komendo. Sovražnik, ki je iz postojanke v Komendi opazoval pokret naših borcev po cesti, ni odprl ognja, ker ni mogel ugotoviti ali so trupe njegove ali naše.

15.6. ob 9. uri sta bataljona prispela v vas Komendsko Dobravo, kjer ni bilo več možnosti obkoljevanja in sovražnik nam tudi ni več sledil.

Moč sovražnika: 3000 sovražnega vojaštva, ki je poleg lahkega in težkega orožja uporabljalo tudi tanke, oklopne avtomobile, izvidniška letala in je imelo pripravljene tudi topove. Sovražnikove predhodnice so imele policijske pse. Operacije je vodil nemški polkovnik/ Oberst/.

Sovražnikove izgube: 6 mrtvih, 8 težko ranjenih.

Naše sile: II. in IV. bataljon G.O.

Naše izgube: 1 tovariš ranjen.

Komandant G.O.

Kapetan Škraber Leopold.

Rušimo proge!

Zaradi delovanja zavezniškega letalstva, ki noč in dan ruši nemške komunikacije in zaradi sabotaž, ki se stalno vrše v okupiranih pokrajinah, nastajajo velike motnje in zastoji v sovražnikovem prometu, ki neposredno vplivajo na posamezna bojišča, kjer otežkočajo oskrbovanje in prevoz trup. Radi tega je toliko večje važnosti za sovražnika vsaka komunikacija, katere se more še posluževati. V skladu s tem je vihovni komandant NOV in PCJ maršal Tito 1. januarja 1944. vsem enotam NOV in PCJ izdal povelje naj prično z rušenjem železniških prog, komunikacij in drugih vojaško važnih objektov. Danes si sovražnik krčevito prizadeva, da bi uspel na Gorenjskem vzdrževati promet, ki veže njegovo za ledje z južno fronto. To lahko vidimo na prvi pogled, ker so njegove sile predvsem razmeščene vzdolž železnice in ker sproti obnavlja porušene dele proge in posamezne objekte. Ravno radi tega pa je naša dolžnost, da mu onemogočimo promet na naših progah in mu tako odrežemo eno najvažnejših komunikacij.

Da bi vsaka edinica zlasti MSV-i na svojih sektorjih čim učinkoviteje ovirali promet, je potrebno, da imajo stalno točne in podrobne podatke o posameznih transportih in vlakih. Te jim more oskrbeti obveščevalna služba in predvsem službenci na železnici, s katerimi morajo imeti stalne stike. Na podlagi teh podatkov je šele mogoče izdelati načrt za akcijo. Ni dovolj, da je v načrtu predvidena izvedba akcije, še važnejše je pravilno oceniti učinek sabotaže, to je obseg škode, ki jo bo sovražnik utrpel. Akcijo je treba izvesti na kraju in v času, da bo učinek čim večji. Z istim delom in potrošnjo eksploziva je mogoče doseči večji ali manjši učinek. Radi tega miniramo progo na krajih, kjer ne

bo vlak le iztirjen, ampak se bo istočasno pre-
vrnil preko nasipa, uničujmo predvsem lokomoti-
ve, rušimo progo v času, kadar se vrši na njej
največji promet, rušimo prvenstveno na ovinkih
in kretnice itd. Računati je treba s tem, da bo
sovražnik skušal naše akcije paralizirati in bo
izvajal vrsto ukrepov, da zmanjša učinek sabo-
taž. radi tega je potrebno, da minerske skupine
stalno menjajo taktiko in uporabljajo nove na-
čine, ki bodo vedno presenečali sovražnika, tre-
ba je biti iznajdljiv in samoinicijativen. Sta-
rešine MSV-ov in desetini morajo stalno zbirati
podatke o načinu sovražnega prometa in o proti-
ukrepih ter temu primerno spreminjati način iz-
vedbe minersko sabotažnih akcij ter javljati svo-
ja opažanja in predloge nadrejenim štabom.

Za uspešno minersko sabotažno akcijo je po-
trebno strokovno znanje in sicer teoretično in
praktično. Dober miner mora obvladati eno in dru-
go, če hoče izvesti uspešno miniranje in pred-
videti učinek ter določiti pravilno uporabo eks-
ploziva. Za minerske tečaje je treba predlagati
tovariše, ki so si že pridobili praktične izku-
šnje v sabotažnih akcijah, ker ti tovariši bodo
pridobili na tečajih mnogo več kot oni, ki še
nimajo izkušenj. Vodniki minerskih vodov morajo
strokovno izvežbane minerje enakomerno razdeli-
ti po desetinah, da bodo usposobili vse deseti-
ne za izvajanje samostojnih minerskih sabotaž-
nih akcij. Izvežbani minerji naj na vojaških u-
rah uče ostale tovariše, da se čim bolj dvigne
strokovna vzgoja minerske edinice. Delovanje po-
sameznih minerskih desetini je treba kombinirati
časovno in krajevno tako, da bo proga stalno po-
rušena vsaj na enem mestu. Po možnosti je mini-
rati progo na dveh mestih in sicer tako, da bo
iztirjen tudi vlak, ki vozi dvigalne naprave a-
li oklopni vlak. Na mestu rušenja je postaviti
zasedo, ki bo uničila vlak in eventualno voja-
ško spremstvo ter zaplenila material.

MSV-i morajo stalno izpopolnjevati strokov-

no znanje starešin in moštva in izkušnje pri naslednjih akcijah koristno uporabiti. Zavedati se moramo važnosti komunikacij, ki služijo sovražniku, ter napeti vse sile, da mu onemogočimo uporabo teh, ker s tem doprinesemo svoj delež k skupni borbi proti okupatorju.

Boris Globočnik
podporočnik

DVIGNIMO POLITIČNO DELO NA NAJVIŠJO STOPNJO

V načrt vojaškega tekmo-
vanja smo stavili eno iz-
med glavnih postavk, ka-
tera edinica bo dvignila
politično delo na najviš-
jo stopnjo, ter katere bo
najbolj dvignila vzgojo
in zgradnjo moštva.

Zakaj smo dali tako
vidno mesto tej postav-
ki v našem načrtu voja-
škega tekmovalništva in za-

kaj polagamo tako važnost na politično delo v
naših edinicah, o tem se hočemo pogovoriti v na-
slednjih vrstah.

Vsi vemo, da politična in borbena zavest ni
pri vseh tovariših, ki se pridružijo naši vojski,
na enaki stopnji. Tovarišev, ki pridejo pro-
stovoljno v naše vrste, čestokrat ne preveva za-
vest, da se danes vrši borba na življenje in
smrt, da je zaradi tega potrebna neizprosna bor-
ba, ki ne pozna polovičarstva. Še prav posebno
pereče pa je to vprašanje pri novomobiliziran-
cih, ki danes dan za dnem prihajajo v naše edi-
nice. Pri njih ni politične, še manj pa borbene
zavesti. Njim je pokazala pot, po kateri mora
danes iti vsak zaveden in pošten Slovenec, šele
naša vojska, ki jih je mobilizirala. Ti nimajo
pravega vpogleda v preteklost, sedanjost in bo-
dočnost. Prepojeni so s propagando protiljudske

gospode v bivši Jugoslaviji, dalje okupatorjeve in povrh še belogardistične, ki jo razširjaje razni izdajalci našega naroda, ki sodelujejo na strani okupatorja.

Skratka: z duhom sovražne propagande stopajo v vrste naše vojske, z nepravilnimi in velikokrat čudnimi pogledi na naš osvobodilni pokret in osvobodilno borbo. Poglejmo tu primer nekega Gorenjca, ki je dezertiral iz švabske vojske in je ob neki priliki izjavil: "Sedaj so pa res prvi partizani v gozdovih. A prvi so bili tisti, ki se jim ni ljubilo delati." Torej kal sovražne propagande - v gozdovih so banditi, delomrzneži - itd. Zdaj, ko se je prepričal, da to le niso banditi ali kakšni delomrzneži, si je še vedno predstavljal, da so bili taki prvi partizani in takih primerov je veliko. Vsi izvirajo iz sovražne propagande, v večini podzavestno.

Kakšna je ta propaganda, ki se kuha v Goebelsovi kuhinji in ki je še od protiljudskih režimov v bivši Jugoslaviji, je nam že po večini poznana. Poglejmo še, kako Rupnik in ostali belogardistični izdajalci lažejo in propagirajo za svoj gnušni izdajalski pokret!

V pismu, ki ga je pisal neki švabobranski poveljnik stoji med drugim: "Ne bom dosti govoril o domobrancih, le toliko povem, da nas je veliko, veliko več kot partizanov v Sloveniji, smo dobro oborožena in disciplinirana slovenska vojska. Turjak se ne bo nikdar ponovil, ker takrat smo bili izdani od Italijanov, ki so dali vse orožje partizanom, ampak Italijanom smo povrnilo v Ljubljani, ko smo jih pogнали ven".

Nadalje stoji v pismu: "Ko so pred enim mesecem Angleži zasedli otok Hvar, ki so ga imeli partizani, so pobili vse partizanske komandante moštvo pa internirali. Kidrič, ki je prišel, da bi v imenu CF pozdravil Angleže, je konaj ušel".

Taka propaganda danes preplavlja naša naselja in s to sovražno propagando so manj ali več prepojeni tisti fantje in mošje, ki jih naše e-

dinice danes mobilizirajo. Taki vstopajo v našo vojsko, katera se bori proti temnim silam barbarskega fašizma in vsem domačim izdajalcem, podira stari, gnili red zatiranja in izkoriščanja, gradi nov dom za boljše in srečnejše življenje vseh poštenih in zavednih Slovencev in dela prelomnico med preteklostjo vladanja protiljudskih oblastnikov in svetlo bodočnostjo, ko bo ljudstvo samo prevzelo oblast v svoje roke. Tu gre za največje odločitve, zato se bije neizprosna borba, ki zahteva najboljše borce. Hrabri in dober borec bo pa le tisti, ki bo prežet s politično zavestjo, ki bo imel pred seboj jasn cilj jasno načrtano pot in zavest proti komu se bori in zakaj se bori. Taki borci, ki bodo politično prekaljeni in vzgojeni, bodo porok za uspešnejše borbe.

Politično delo v vsaki enotici je nad vse pomembno in ustvarja temelje za vse nadaljnje delo in borbo.

Zato moramo dvigniti število političnih in politično vzgojnih ur na maksimum. Na njih se mora tolmačiti in prikazovati naš cilj, ustanovitve, pomen, razvoj in uspehi osvobodilne fronte, razlika med našo in bivšo jugoslovansko vojsko, govoriti je treba o graditvi naše državnosti med najtršo borbo s sovražnikom, o genialnem vodju vseh jugoslovanskih narodov, vrhovnem komandantu tovarišu Titu. Razkrinkavati se mora izdajalska vloga begunske vlade, vsi izdajalci našega naroda, ki sedelujejo na strani okupatorja, delo, laži in propaganda belo-plavogardistov, ki vrše izdajalsko borbo proti slovenskemu narodu.

To je ena izmed glavnih nalog politkomisarja. Posebno ob vsakem prihodu novih tovarišev v enotico. Zgoraj navedene teze, ki so najaktualnejše, morajo vsebovati prve politične odnosno politično vzgojne ure, na katerih politkomisar

predava ali jih organizira. Dobro izvedene in skrbno pripravljene politično vzgojne ure bodo tudi rodile zazeleni uspeh. Na njih bodo dobili novinci kmalu jasen vpogled v ves razvoj našega osvobodilnega pokreta in naše osvobodilne borbe ki se bije proti zunanjim sovražnikom in domačim izdajalcem. Pred njim se bo začel ustvarjati cilj, katerega mora imeti vsak zaveden borec narodno osvobodilne vojske.

S tako smotrno politično vzgojo bomo dosegli svoj cilj, pri moštvu ustvarjali in dvigali politično zavest. To pa bomo dosegli tem prej in tem bolje, če bomo v svoji edinici načrtno in sistematično organizirali politično delo. S tem da bomo gradili in utrjevali politično zavest, bomo tudi pobijali oportunistem, neborbenost in mlačnost ter dvigali voljo, moralo, požrtvovalnost vestnost in inicijativnost na strani moštva. Naše edince se bodo na ta način še bolj utrjevale in vodile še uspešnejšo borbo.

Ker naš odred, kakor smo že zgoraj omenili, sestoji po večini iz novomobilizirancev, je v tem pogledu naša naloga še večja. Zaradi tega moramo polagati veliko važnost na ta sektor dela, da dosežemo na tem polju največje uspehe, smo dali to v okvir tekmovanja. Zato smo postavili v naš načrt za vojaško tekmovanje točko: katera edinica bo dvignila politično delo na najvišjo stopnjo? To je danes poglobitna naloga politkomisarjev, ki morajo organizirati vse delo na političnem polju, tako da bo rodilo največje uspehe. Ocena političnega dela ob zaključku tekmovanja bo tudi ocena dotičnega politkomisarja, kako se zaveda svoje dolžnosti in kako izpolnjuje svojo nalogo.

Naše tekmovanje ne sme imeti zaključnega termina! 27. aprila dobi vsaka naša edinica le oceno za dosedanje delo. Naše tekmovanje pa semora nadaljevati, moramo se vzgajati, graditi v

veščo zidarje bodočnosti našega naroda, da bomo kos današnjim in bodočim nalogam, dokler ne dosežemo svojega končnega cilja.

Ljubo

VOJAŠKI IN POLIT. PREGLED.

Zunanja in notranja situacija.

Vojaški pregled: Po izkrcanju zavezniških sil v sev. Franciji se sedaj vršijo silni napadi na nemške Transporte, prometne zveze, letališča in sploh na položaje na bojišču in v zaledju. Na mostišču se razvijajo ogorčene borbe z nemškimi tankovskimi edinicami. Zavezniki polagoma napredujejo in razširjajo mostišče, ki je danes že širše kot 80 km. Iz Anglije se dovažajo vedno nove divizije, tanki, topništvo itd. Vrše se priprave za novo ofenzivo, ki bo sledila tem prvim izkrcevalnim operacijam. Po zadnjih vesteh so se zavezniki izkrcali tudi na sev. delu polotoka Cherbourg, kjer se sedaj vodijo borbe ob vznožju polotoka.

Fred kratkim so obiskali bojišče g. Churchill vrhovni komandant invazijskih sil Eisenhower, angleški general Montgomery in nekaj drugih vojaških osebnosti. Nekaj dni pozneje je obiskal bojišče tudi general de Gaulle in angleški kralj Jurij, ki je dal generalu Eisenhowerju priznanje za uspešno izkrcanje.

Na vzhodnem bojišču so Rusi začeli ofenzivo v Kareliji. Močno utrjena Mannerheimova linija je prebita. Zavzete so bile utrdbe, ki so bile iz 2 m debelega železobetona. Rdeča armada je zasedla več mest med ostalimi naseljenimi kraji. Finci imajo velike izgube na ljudeh in materialu.

V Italiji zavezniki nadaljujejo s prodiranjem. Nemci se unikajo, ne da bi kje nudili resnejši odpor. Zavzeta so bila mesta Terno, Todi,

Foligno, Grosseto in Spoleto. Zavezniki so na svojem napredovanju dobili stik z italijanskimi partizani v Ferani. Za Nemce, ki se umikajo proti severni Italiji obstoja edina možnost, da se ustavijo na črti Pisa-Rimini. Tu pa za nje obstoja nevarnost, da pridejo v njihovo zaledje partizani iz vzhodne Francije in severne Italije.

Francoske edinice so se izkrcale na otoku Elbi, ki leži med Korziko in italijansko obalo. Večji del otoka se že nahaja v rokah francoskih čet.

Ameriška mornarica je začela ofenzivne operacije proti otokom, ki so zasedeni po Japoncih. Izkrcala se je že na Malajskih otokih. Tudi letalstvo se v velikem številu udeležuje teh borb in vrši operacije nad samo Japonsko. Za te napade uporabljajo nov tip bombnikov, s katerimi lahko bombardirajo iz višine 10.000 m.

Zavezniško letalstvo je po invaziji zopet začelo sistematično napadati industrijske centre v Nemčiji in v drugih satelitskih in okupiranih deželah. Bombardirani so bili Berlin, Porurje, okolica Dunaja in Bratislave. Bombardirana so bila tudi železniška križišča in prometne naprave v severni Italiji in na Balkanu.

Zadnje dni so se pojavila nad Anglijo nemška letala, katera so upravljana potom radia in poganjana po prvi presoji z raketo. Imenujejo jih robotna letala. Ta letala so brez pilota. Podvzeti so bili vsi ukrepi za obrambo proti tem letalom, proti katerim je sedaj uspešno nastopilo protiletalsko topništvo, katero je uničilo izmed onih, ki so priletela nad Anglijo večino aparatov.

V Jugoslaviji vodi naša vojska povsod ofenzivne operacije v skladu z ukazom, ki ga je dal naš vrhovni komandant maršal Tito.

V zapadni Bosni je nemška ofenziva, ki se je pričela 25. maja, popolnoma propadla. Nemci se morajo umikati pred našimi hrabrimi borci. V sr-

ditih bojih, ki še vedno trajajo, imajo Nemci težke izgube. Morali so se umakniti iz mest Pičevno, Gradsko, Gradar, Ključ, Glamoč in Mrkonjić grad. Naša vojska je popolnoma uničila in razgnala XIII. nemško SS divizijo, ki je bila hrbenica nemške ofenzive v Bosni.

V vzhodni Bosni se nadaljujejo borbe, v katerih imajo Nemci težke izgube. V dolini Vrbasa so bile bombardirane nemške kolone. V teh borbah in pri bombardiranju je bilo ubitih 300 Nemcev, uničeni 3 tanki in 70 avtomobilov ter zaplenjenih 20 metalcev min.

Če se je izvršila invazija, se je zelo povečalo delovanje srbskih partizanov. Srbska osvobodilna vojska se je zopet povečala za 4 divizije. Povsod potekajo uspešne borbe. Samo ena divizija je uničila 500 Nemcev in Bolgarov ter zaplenila bogat plen. Ti veliki uspehi naše vojske v Srbiji niso samo vojaškega, ampak tudi političnega pomena, ker je s tem dokazano, da srbski narod noče imeti nič opravka z izdajalcema Nedićem in Mihajlovićem, ampak, da se jasno zaveda, kje je njegova rešitev. V dolini Morave je pristopilo 1000 četnikov z oficirji na stran partizanov.

Na Hrvaškem se vodijo le lokalne borbe.

V Sloveniji se vrše borbe med Grosupljem in Trebnjem, pri katerih so bili zaplenjeni 4 minometalci, težki in lahki mitraljezi in 60 pušk z municijo. Velik uspeh je dosegla naša vojska na železniški progi Ljubljana-Rakek, kjer je minirala borovniški viadukt tako, da je proga za več tednov prekinjena. To je velik uspeh, ker so to progo uporabljali Nemci za prevažanje svojih čet in materiala v Italijo. Na Štajerskem in Primorskem se vršijo uspešne lokalne borbe. Uničujejo se nemške patrole in komunikacije.

Na Gorenjskem so se vršile večje borbe z okupatorjem med Kranjem in Mengštem, kjer je hotel okupator na vsak način obkoluti in uničiti naše edinice. Naši bataljoni so se s spretnim manev-

riranjem kljub neprikladnemu terenu prebijali mimo nemških zased in skozi obroč ter prizadeli sovražniku občutne izgube. Pri teh operacijah so imele naše edinice samo nekaj laže ranjenih. Medtem ko je bila morala pri sovražniku na nizki stopnji, je bila nasprotno pri naših borcih na višku, kljub temu, da so morali prestatiti v teh borbah velike napore.

Borbe so se vršile tudi v okolici Jesenice in ob vznožju Jelovice. Tu je imel sovražnik precejšnje izgube, pognan je bil v beg.

Naši minerji neprestano rušijo prometne naprave in železniško progo Jesenice-Ljubljana. V zadnjem času je bilo iztirjenih več vagonov in lokomotiv. Promet je stal po cele dneve.

Od dneva, ko je maršal Tito izdal poziv, da začne naša vojska ofenzivne operacije proti okupatorju pa do danes je bilo uničenih 8000 Nemcev.

Politični pregled: Badogliova vlada v Italiji je podala ostavko. Novo vlado je sestavil socialist Bonomi. V tej vladi so združene vse protifašistične stranke.

Ostavko je podala tudi turška vlada. Posleje prevzel Saradžoglu. Takoj nato je bila izdana prepoved plovbe nemškim vojnim ladjam v turških vodah, na trgovskih ladjah pa se bo izvajala kontrola.

Po nekih poročilih se na pobudo Finske zopet vodijo pogajanja med Finci in Sovjetsko Zvezo.

V Jugoslaviji je prišel k Titu predsednik bežunske vlade dr. Šubašić. Prvi razgovori so se tikali sodelovanja v borbi proti okupatorju, da se sovražnik uniči in prežene z jugoslovanskega ozemlja.

Ljubo

Živel maršal Tito!

Propagandno delo naših edinic

Čepni časopisi.

"Minerski glas" št.8, glasilo 1. MSV. Številka prinaša tri reportaže: "Pohod po Benečiji", "Ratičevska hajka" in "Naš švabobranec". Vse tri so zanimive, dasi se prva preneha ozira na značilnosti dožele, po kateri nas vodi. Ostala proza se dotika dogodkov v svetu ("Tišina pred viharjem"), položaja doma ("Kresovi gore") in življenja čete ("Najdanu in Slovanu v spomin"). V sestavku "Moja preteklost" tovariš Najdan s preprostimi besedami opisuje svoje vtise iz ujetništva. Od pesmi je najlepša "Vprašanje", ki je globoko neposredno občutona. Oblikovno manj dognana, a tudi dobra je "Naša pot". "Re borbi" je nočna pripovedna pesen z baladičnim zastrtim stilom. Pesem "Spomini" je bolj miselna, njen stil je preprost in realističen. Isti stil ima ironična pripoved v verzih "Kako je hodil naš Ciril v partizane". Vse pesmi se neposredno dotikajo naše borbe.

V celoti je "Minerski glas" v tej številki aktualen, duhu našega časa odgovarajajoč časopis.

"V naročju planin" št.6, 1.6.1944, glasilo 1. čete III. bataljona. Zunanja oblika tega časopisa je okrbna in okusna. Reportaže "Sabotažna akcija", "Na progi" in "Vojaška akcija" so si po načinu pripovedovanja precej podobne. To so vestni opisi akcij, ki pa nimajo tistega, kar odlikuje reportažo: ne nudijo nam žive slike poteka akcij v vsej razgibanosti. Premrtvi, premirni so ti opisi. "Pod šotorom" nam nudi vpogled v težo partizanskega življenja, ki pa jo

blaži misel na bližnjo svobodo. "Socialna borba tekstilnega delavstva v Sloveniji" nam obuja spomin na tiste dni, ko so v bivši Jugoslaviji kapitalistični voditelji z bičem odgovarjali na opravilne zahteve delavstva po izboljšanju položaja. "Kako sem ušel smrti" je zanimiva izpoved Menca, ki se v naših vrstah bori proti fašističnemu terorju.

Številka je pravilno usmerjena, le nekoliko premrtva je.

"Oglašamo se!" št.2; glasilo obveščevalcev z Jelovice. Številka je zanimiva po svoji raznovrstni vsebini. Duh obveščevalca se čuti v širokem razgledu, v pozornosti za vse, kar se dogaja okoli nas. Za uvodom, ki v nekaj stavkih označuje značilnosti položaja v svetu in doma - ("Invenzija"), se vrstijo članki o zločinih okupatorja nad slovensko zemljo ("Podnošarjev dom") spet o terorju Nemcev in zadržanosti domačih izdajalcev (nadaljevanje članka "Na smrt obsojen") in o požrtvovalni skrbi za ranjence v naših vrstah ("Skrb za ranjence"). Reportaža o veliki borbi ("Borba v Benečiji") podaja le skope obrise. Od ostale vsebine je zanimiv sestavek "Imel sem priliko videti indijske vojake". Šaljivi del je zopet precej obseden ("Naša kmetovalca "Naš kuhar" in "Mali oglasi"). Tovarisha Gorazd in Andrej naj za satirični talent, ki ga posedujeta, iščeta primerne snovi z istim širokim pogledom, ki je značilen za vso številko.

Mitingi. Prejeli smo poročilo o mitingih v 1. in 3. MSV. Miting 1. MSV v vasi Bukovščica, ki mitinga še ni videla, je v politično vzgojnem pravcu zbranemu prebivalstvu podal vse glavne momente, ki govorijo za naš pokret, ter s kulturnim in zabavnim sporedom ljudstvo še čustveno pritegnil.

3. MSV je priredil miting v vasi, ki se do zdaj potreb našega časa ni zavedala, in so v njej prevladovali sredinci. Kolikor nam skopo poročilo omogoča presojati vsebino mitinga, je bil politični program, ki so ga sestavljali kar 4go-

vori - ne upoštevajoč otvoritveni in zaključni govor propagandista - bogat in dovolj vsestranski. Poleg običajnih tem se je obravnavala tudi mobilizacija. Umetniški del programa je bil primeren. Poročilo pravi, da so se navzoči ob govorih kar vmes oglašali in obljubljali, da se bodo poboljšali.

Mitingi, ki jih prirejajo naše edinice, imajo na naše prebivalstvo velik vpliv in so odlično sredstvo naše propagande. Če je vas po sovražni propagandi še tako zastrupljena, uspehi mitinga ne bodo izostali. Po prvem govoru, po prvih z občutkom zapetih partizanskih pesmih se bodo ljudem odprle oči in ogrela srca. Nemška in švabobranska propaganda je tako bedasta, da njeno lažnjivost ljudstvo uvidi takoj ob prvem stiku z nani. Dobro zasnovan miting, ki nas pokaže v našem zenosu in navdušenju za narodno osvobodilne cilje, v naši ljubezni do domovine in požrtvovalnosti v borbi zanjo, ustvarja toplo, iskreno vzdušje, ob katerem ljudstvo z gnusom obsodi strup in žolč in ogabno pljuvanje nasprotnika.

Z isto smotrnostjo, ki nas vodi pri izbiri programa mitinga, moremo izbirati tudi kraj za miting. Na sektorju, na katerem edinica operira, je treba najprej preizkati teren in ugotoviti stanje politične zavesti posameznih vasi in občin. Tam, kjer je prebivalstvo politično najmanj zrelo, kjer ljudstvo najbolj naseda sovražni propagandi, tam je treba najprej zastaviti. Šele ko smo za miting izbrali določen kraj lahko sestavimo razmeram v tem kraju odgovarjajoč program. Kraj pa je treba izbirati zneraj po širokem načrtu, ki jemlje v vid ves sektor edinice. Pri postavljanju načrta je treba stopiti v stik s terenskimi delavci, ki naj poročajo o stanju v posameznih vaseh. Kakor se vas od vasi razlikuje po svoji mentaliteti in posebnosti svojega političnega ustroja, tako semoraj tem raznoličnostim prilagajati tudi mi-

tingi. Mitingi torej ne smejo biti šablonski. Govorniki morajo razkrinkavati tiste sovražne skupine, ki imajo v miselnosti vasi zaslombo, pobijati tiste pomisleke in predsodke, ki ovirajo narodno osvobodilni polet prebivalcev pri zadetega kraja.

Kakor kraj tako tudi čas določa vsebino mitinga. Ne samo krajevno, tudi časovno morajo biti mitingi aktualni. To dosežemo prvič s prikazom vojaške in politične situacije v svetu .. in drugič s tem, da v govorih reagiramo na vse domače dogodke, ki so padli prebivalstvu v oči, in jih primerno obrazložimo.

Z aktualnostjo govorov bomo dosegli, da nam bo ljudstvo s pozornostjo sledilo in odneslo z naših mitingov čim več pobud, zdravih misli in pravih pogledov, ki mu bodo krepili zavest, voljo in moč za dosledno pot skozi grozo sovražnega terorja in skozi zmedo sovražne propagande.

Črtomir

NAŠA PROSVETA JE NAŠE OROŽJE PROTI NEMŠKO - FASISTIČNEMU MRAČNJAŠTVU.

ZRCALO NAŠIH DNI

Škofja Loka, 15.6.44. Nemški vojaki so besni, ker jih izdajalska strast švabobrncev goni v hajke.

Škofja Loka, 16.6.44. Nemški vojaki vedno bolj mrzijo belogardiste. Pravijo jim - plačanci. Za domobrnce pa imajo partizane, ki se bore za domovino in ne za denar.

Tržič, 18.6.44. Nemški policist je ustavil na cesti uniformiranega postopača in ga vprašal, kdo da je. Odgovor: "Do-

mobranec". "Kaj", ga je nahrulil policist, "domobranci so v hribih, ti si pa baraba!"

Ziri, 18.6.44. Nemški oficir je našel "domobrancelce" v gostilni pri vinu, jih opsoval in jim steklenico s kozarci zmetal skozi okno, švabobranci so se pasje vdano izmuznili iz sobe.

Škofja Loka, 20.6.44. Švabobrancelcev ljudstvo tu nikoli ne imenuje drugače kot hlapci.

Ob tretji obletnici napada na SOVJETSKO ZVEZO

V noči na nedeljo 22. junija 1941 so zagrmeli topovi fašističnih osvajalcev na sovjetski meji. Evropa je bila na tleh in vpražena v nemški vojni stroj. Pijani zmag so bili Nemci.

Sovjetska zveza je bila takrat še malo pripravljena. Vendar je zahrbtni napad Nemcev ni presenetil. Pričele so se težke borbe. Fašistični okupator je preplaval Ukrajino. Nemški tanki so gazili rusko zemljo. Jeseni leta 1941. so Nemci stali pred Moskvo. Povzpeli so se na Kavkaz, obkolili Leningrad, stopili na obalo Volge. "Konec!", je kričal nemški "Führer" v svet.

Polblazni od zmag so fašisti ropali prebivalstvo, plenili mesta in vasi. Švabske brzostrelke so kosile starce in otroke. Pogaženo je bilo vse, kar je bilo slovansko.

Divji fanatizem je gnal Nemce. Od najvišjega vodstva do navadnega vojaka. Temu fanatizmu je stal nasproti globoki patriotizem sovjetskih narodov. Njihova velika ljubezen do domovine je premagala vse težave. "Vzdržati!", se je glasi-

la zapoved.

Stalingrad. V gigantski borbi je Rdeča armada zdrobila fašistične armije. Onemele so "Sondermeldunge". Utihnil je mali Göbbels. "Führer" je pozabil govoriti nemškemu narodu.

Nazaj proti zapadu drve švabske tolpe. Har-
kov, Kursk, Kijev, Smolensk, Krim in Sevastopol
- vse je dala zver iz sebe. Na meji Čehoslova-
ške in v Romuniji stoji Rdeča armada. Švabski po-
hod se končuje, sovjetski pričinja!

Kje so sedaj "najboljši vojaki z najboljšim
orožjem"? Kje so nepremagljivi "Tigri"? Kje slavna
"Luftwaffe"? In kje so ostali histerični govori
nemškega "Führerja"?

Rdeča armada ima levji delež v tej vojni. Vso
težo nemškega pritiska je morala Sovjetska zve-
za sprejeti nase. Ogromne napore so premagali nje
ni narodi. V neomajni zvestobi so se združili o-
koli svojega maršala tov. Stalina in sledili nje
govim ukazom.

Iz junaške borbe bratskega sovjetskega voja-
ka je tudi slovenski partizan črpal voljo in moč
za nadčloveško borbo proti okupatorju. Ko je Rde-
ča armada odbijala pred Moskvo napade nemških
tankovskih mas, se je tudi slovenski partizan ob
najtežjih pogojih branil pred švabskimi banditi.
Ko se je sovjetski vojak umaknil do Volge, je bil
slovenski partizan v neprestanih hudih borbah z
okupatorjem. Nikdar pa ni klonil duh, nikdar ni
omagala vera do naših junaških bratov navzhodu.

Danes slovenski partizan obenem z Rdečo ar-
mado neprestano, podnevi in ponoči napada sov-
ražnika. Okupator je potisnjen v postojanke. In-
icijativa je v naših rokah. Mi mu diktiramo na-
čin življenja!

Smrtno ranjena se plazi fašistična zver na-
zaj v brlog. Razdejanje in opustošenje mu ozna-
čujeta pot.

Na ruševinah pa vstajamo mi, prekaljeni v bor-
bi, utrjeni v krvi padlih bratov. Pomlajeni, sve-
ži vstajamo, da z rano ob rami z bratskimi sov-

jetskimi narodi zgradimo novo in svetlo, pravično bodočnost!

Drago

TISOČ DNI

...Okusili smo zlo v polni meri. Sovražnik je bil na pragu Moskve. Moskva je vzdržala. Rusija je vzdržala. Tisoč dni in tisoč noči so se v zimski in vročinski borili vojaki sovjetskega naroda. Tisoč dni in tisoč noči je Moskva delala stisnjenih zob...

...Sedaj so zasijali dnevi slave. Kje so zmagovalci Pariza? Kje so osvajači Termopil in Narvika? Kje so pomeranjski živinorejci, bavorski pivovarnarji in frankfurtski klobasarji? Kje so Cezarji iz Schweinfurta, kje so Napoleoni iz Swinemunda? Kje so Frici, ki so ponosno klicali: "Prišli smo do Volge. Povzpeli smo se na Elbrus. Dospeli smo tik do Eliste!" Kje so elitne divizije besno blaznega "Führerja"? Njihove kosti so posejane po naši zemlji. Njih odurne domišljije so razvejane po našem nebu...

..."Führerjevo" sonce je vzslo na zapadu, ko je vstopil v Pariz. Kdo ga je sem dovedel? Izdaja. "Führerjevo" sonce je zasllo na vzhodu. Kdo ga je zaustavil? Zvestoba...

...Za Rdečo armado ni drugih mej razen mej zmage...

...Razbojniški vojni pohod je končan. Začenja se vojni pohod pravičnosti. Na zahod gredo sodniki...

...Berlin bo odgovarjal za naše pomandrane njive, za njive naše mladosti, za ugrabljeno srečo, za rane Leningrada, za boli Kijeva, za kri in solze...

...Nemčije ne bodo rešile ne gore ne reke, ni ti totalni niti supertotalni Frici. Mi se z njimi ne igramo. Mi to četvorka. Nas vodi vzburkana vest. Gremo z veliko prisego: "Tako ne bo več!" Mi nočemo, da si Nemci leta 1965 izmislijo nov vojni pohod. Nismo mi začeli, toda mi bomo končali. In končali bomo tako, da oni nikoli več ne začno. Zdaj gremo nadnje in do njih bomo prišli. Kači bomo izdrli jezik. Mi jih bomo odvadili bojevanja...

Ilja Ehrenburg
veliki sodobni ruski pisatelj
in patriot.

NAŠA PESEM

N a nakovalu skal
pod trdimi udarci svinca, jekla
se kujejo nam srca. Ko njih zven
bo pristen, kot pozdrav iskren
se razzvenel bo v šir in dalj
in - planil bo v dolino val.

Čez nas gre sonce, veter, mraz,
tema, obleki in viharji.
Dež, toča biča nam obraz,
ki hrepeni po novi zarji.

T ežki nam dnevi brusijo značaj
kot kamen, ki ga liže vode val.
Ko naš značaj bo čist, kakor kristal
bo zasijal na vse strani -
svetal bo dan opolnoči -
in domovina nam bo raj.

Črtomir

"V Gorenjsko oziram se skalnato stran...."
S temi besedami je narodni pesnik simbolično izrazil voljo in značaj gorenjskih korenin. Da, skala, nekaj trdega, močnega neuklonljivega je v naših Gorenjcih. To dokazuje triletno zavlčenje pod krvavim terorjem pruskega škornja, ki je hotel z vsemi peklenškimi načrti unučiti bit naših ljudi.

Prebivalstvo Gorenjske je ob prvem navalu Han-
zov in Fricev onemelo. Deloma je omahovalo, saj
si je želelo spremembe radi slabih socialnih
razmer v Jugoslaviji, pa naj bi prišla kakršna-
koli že. Toda le za trenutek! Čim je nasilni o-
kupator s prvimi svojimi dejavnji kategorično za-
nikal vso svojo prejšnjo sladko in vablivo pro-
pagando, se je Gorenjska zavedla svojega poslan-
stva do dna svoje duše. Ko so avtomobili z oz-
načbo "Pol" odpeljali prve ponočne Slovence v
Begunje in druge postaje križevega pota sloven-
skega naroda, ko so se čez noč izpraznile lepe
domačije, ki so jih dosedanji pridni gospodarji
moral zapustiti nagi in bosi, jemajoč s seboj
kepico prsti svoje zemlje, ko so padle prve žr-
tve Hitlerjevega "novega reda", ko so gestapov-
ci in njihovi eksponenti na vseh poljih pokazali
svoje nacionalsocialistično "poslanstvo" in
"kulturo", tedaj se je stresla vsa Gorenjska v
razočaranju in grozi. To spoznanje je bilo tako
jasno, da se je iz njega porodil takoj tudi kon-

kreten sklep, ki je izzvenel v klicu vsenarodne
ga odpora proti okupatorju.

Počile so prve puške, katerih strelji so pri-
čeli pot maščevanja za krivice švabskih prite-
pencev, obenem pa kovali tistega novega sloven-
skega človeka, ki se je zavedel, da ima kljub
vsemu tudi sam pravico do življenskega obstan-
ka. Čim dalj so hitlerjanski priganjači žrli
slovenski kruh, tem bolj objestno, surovo in kr-
vavo so ravnali z narodom, tem bolj se je pa
tudi širil in žarel plamen narodno osvobodilne
borbe širom zemlje. Število narodnih junakov se
je množilo in vedno več je bilo tistih najbolj-
ših sinov naroda, ki so se odpovedali vsemu, ki
so žrtvovali vse, tudi svoje najdražje, katerih
edina skrb in naloga je bila rešitev domovine.
Kot rečeno, prvotni maloštevilni aktivni borci
niso ostali osamljeni sredi krvi in groze. Vsi
sloji naroda so se prerodili, staro in mlado je
prevzel tisti čut dolžnosti do domovine, tisto
sovražstvo do kletnega sovraga, ki je rodilo ju-
nake, kateri bodo ovekovečeni v zgodovini svo-
jega naroda. Če v zvezi z neštetimi boji za o-
svoboditev slovenskega naroda omenimo samo sr-
dite borbe za Dražgoše, nam postane jasno, če-
sa je zmožen - gorenjski partizan. Okupator, ki
je spočetka gledal na ves pokret zviška, s sta-
lišča svoje nemške superiornosti in ga smatral
za delo posameznih nedgovornih činiteljev, se
je polagoma zavedel vse razničnosti, ostrosti, ne-
popustljivosti in vztrajnosti vsenarodnega gi-
banja. To spoznanje ga je razkačilo in pričeli so
se tisti strašni dnevi krvi, trpljenja, groze in
mučenja, katerih Gorenjska ne bo nikoli pozabi-
la. Polnile so se Begunje, Dachau, Matthäusen,
pod gestapovskimi krogliami so padale dnevno de-
setine talcev, zavednih mož, poštenih žena, po-
nosnih starcev, nedolžnih otrok; krvavordeči zab-
lji slovenskih domačij so nemo pričali o groz-
ovitosti švabske supertotalitarnosti in vsem sve-
tu dokazovali, da se na Gorenjskem bije boj med

Davidom in Goljatom, boj med jagnjetom in volkom, boj na življenje in smrt.

Toda vse te vidne in javne krutosti ter vse nevidene grozovitosti in zločini, ki bodo vekomaj ostali prikriti, katerih priča so bili le sivi, molčeči zidovi neštetihi zaporov in jetnišnic, so samo utrjevali polet zatiranega naroda. Posamezne čete, ki so se oboroževale s priborjenimi puškami in mitraljezi, so prerasle v bataljone in brigade, ki so iz poselnih diverzantskih in povsem partizanskih, nenadnih in silovitih ter nepričakovanih udarcev prešle pogostoma v odprto borbo s sovražnikom, ki jih je nadkriljeval po številu in orožju. Ne le to, tudi marsikatera sovražna postojanka je bila likvidirana, kajti kamor je udarila pest gorenjskega partizana, je udarila pošteno.

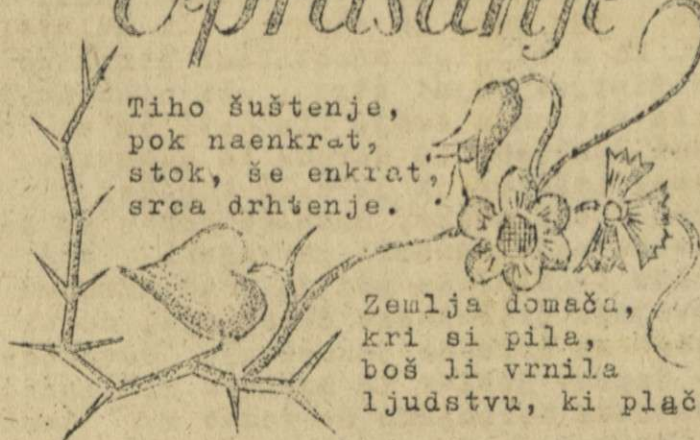
Obenem ko se je krepila vojska, kateri je mobilizacija dala novih in številihi moči, je napredovala in se joklenila tudi organizacija na terenu, ki ima velike zasluge za uspešne akcije in čiščenje terena protinarodnih izdajalskih elementov. Težko je reči, kdo je storil več za zboljšanje svoje narodne vojske in za uničevanje osovraženega tujca; ali zavedne žene, ki so žrtvovalle svoje moše in sinove, ali delavci po tovarnah, ki s svojimi sabotajami direktno uničujejo Hitlerjev vojni stroj, ali mladina, ki se je odrekla uživanju svoje mladosti in v svoji prekaljeni ljubezni do naroda in domovine žrtvovala vse, kolikor ji je bilo mogoče.

Po treh letih težke, neenake borbe so se letos v mesecu maju sestali gorenjski aktivisti osvobodilne fronte, da podajo pred narodom obračun svojega triletnega delovanja, da si dajo nove naloge za uspešno dokončanje osvobodilnega boja. Čeprav Hitler in njegova zločinska Gestapo smatrata Gorenjsko še vedno za sestavni del "velikega rajha", so se vendar zbrali iz vse Gorenjske apostoli naroda, da skupno manifestirajo in poudarijo nezlomljivo voljo Gorenjcev,

uničiti nasilnega okupatorja ter si ustvariti novo, boljše, človeka vredno življenje. Prisotnost zastopnikov osrednjih političnih in vojaških oblastí je dala celotnemu zborovanju tisti poudarek, ki kaže neločljivo povezanost vseh slovenskih pokrajin v skupnem življenjskem cilju. To zborovanje nam je pokazalo, da le tisto čudovito zavezanost klenih Gorenjcev, temveč ga moramo gledati tudi in predvsem s stališča splošne narodne preroditve kot temeljni kamen v graditvi naše bodoče narodne oblasti in državnosti. Politični delavci, ki so bili na tem zborovanju izvoljeni v Pokrajinski odbor za Gorenjsko, pa nam s svoje osebnostjo in dosedanjim vztrajnim delom jamčijo, da bo Gorenjska, žibel partizanstva, ki je v teku osvobodilne borbe doprinesla na altar domovine ogromne žrtve, tudi v bodoči zedinjeni Sloveniji v okviru nove, demokratične, federativne Jugoslavije kot enakovreden in upoštevani činitelj.

Jonkl

Vprašanje

Tiho šuštenje,
pok naenkrat,
stok, še enkrat,
srca drhtenje.

Zemlja domača,
kri si pila,
boš li vrnila
ljudstvu, ki plača?

Marja, I.MSV

Visoki stebri dima se dvignejo
v nebo

Že drugi dan čakamo v zasedi. Bela, enolična leži cesta pod nami. Čas se ne premakne nika mor.

Nenadoma zaslišimo brnenje iz daljave. Stisnemo se v zaklone. Vsi živci so napeti. Oči se upirajo v cestni ovinok. Prsti

trdo stiskajo puške.

Brnenje motorjev je vedno glasnejše. Iz zaokovinka privozi s precejšno brzino vojaški kamion. Hitro za njim drugi. Glave se sklonijo k puškam. Kazalec se upogne. Še petdeset metrov - še trideset, dvajset - pali!

Silovito udarijo mitraljezi. Dobro pomerjeni rafali zadenejo v živo. Prvi kamion zavozí čez cestni rob, zdrsi v grapo, buti ob smreko in se prevrne. Drugi sledi prvemu, se prekotali globlje in obleži v globeli.

Kakor plaz se usujejo naše bombe. Eksplozija

Podoficir je bil

sledi eksploziji. Odmevi se prehittevajo.

Nekaj gomazi ob avtomobilik.

Juriš! V silnem zalatu planemo čez cesto. Dva dni smo jih čakali. Sedaj so tu! Ruši! Pali!

Tedaj odjekne iz jarka strel. Tovariš Peter se opoteče in pade. Za cesto je bil skrit Švaba in ga pomeril. V naslednjem trenutku obleži sam v jarku. Podoficir je bil. Dva tovariša sko-

čita k njemu in mu odvzameta orožje.

Planemo k avtomobilu. Vse zakajeno je. Trije leže na tleh. Drugi so pobiti v razrušenih vozilih. Tam zadaj se plazi zelena postava. Še en strel odjekne in postava je negibna. Švabobranec je bil, kot smo pozneje videli. Izdajalca je zadela zaslužena kazen.

Samo se nam je smejala, ko smo pobirali orožje. Bogat je bil plen! Presegel je naše najdrznejše sanje: 2 šarce, 2 napadalni pištoli, 6 pušk, pištole, bombe, opasači! Izplačalo se je tako dolgo čakati. Drago so Švabi plačali vozarino po naših cestah. Tudi švabobranec so bili med njimi. Dvanajst jih je bilo vseh skupaj, pa le eden je pobegnil. In še tega je patrola u-

Izdajalca
je zadela
zaslužena kazen

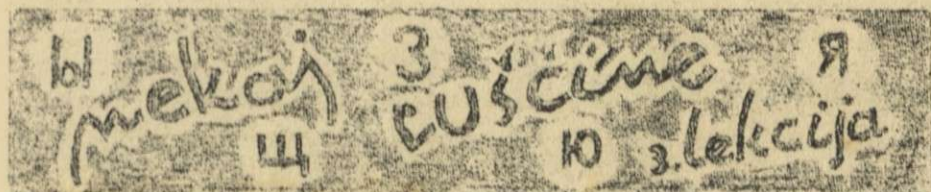
jela.

Ozremo se okrog. Tam leži še nekaj. Ženska je. Na prsih ima znak s kijukastim križem. Na rokavu ima pentljo z istim znakom. Nemo gledamo na truplo pred nami. Nekdo jo pozna. Družila se je s Švabi - prejela je zasluženo kazen.

Z rafali smo prestrelili bencinske rezervoarje. Ogenj je planil iz motorjev. Visoki stebri dima se dvignajo v nebo. Plameni objemajo že vse ogrožje. Naš fotoamater je v svojem elementu.

Odhodi! Še pogled na kadeče se kupa razvalin in umaknili smo se nazaj v gozd. Ponosni smo bili in veseli. Toliko novega orožja - krasen plen! Hej, to bo šele ropotalo, ko prihodnjič udarimo nanje!

Dragi

Ruščina ne pozna p o m o ž n e g a glagola v sedanjiku / sen, si, je itd./ Torej pomeni:

Кієв горіє (Kijef górat) = Kijev je mesto

Волга ріка (Vólga ríká) = Volga je reka

Ліпа д'єриво (L'ipa d'ériva) = Lipa je drevo

Pomožni glagol pa vseeno uporabljamo v stalnih definicijah. N.pr.:

Глávная сіла совре́менной а́рміи е́сть ави́ация
Glávna síla savriminój armiji jest avijácija
Glavna moč sodobne vojske je avijacija

Луна ёсто планёт (Luna jest' planet)-
Luna je planet.

Tudi v preteklen času ni pomožnika:

Отёц и матё были в горёде
(At'eo i mat' byl'i v gored'e) =
Oče in mati sta bila v mestu

Пушкин был поёт
(Puškin byl' poet) =
Puškin je bil pesnik

V prihodnjem času pa ga zopet najdemo:

я с'уду	мы с'удем
ты с'удишь	вы с'удите
он с'удит	они с'удят

Когда мы с'удим дома
(Kahda' ty bud'eš doma) = Kdaj boš doma ?

Я с'уду дома завтра утром
(Ja budu doma zaftra utrom) =
Doma bom jutri zjutraj

Где они с'удят сегодня вечером
(Gd'e oni budut s'ivodn'i vóchirum) =
Kje bodo/oni/ danes zvečer ?

G l a g o l i

se v glavnem delijo na dve vrsti. Prva e-jevska ima podaljšano deblo in v tretji osebi množine končnico -~~ю~~ (-jut). Druga i-jevska pa ima v tretji osebi množine končnico -~~ят~~ (-jat)
V sedanjiku imamo sledeče končnice:

I. vrsta:	-ю, -иш, -т, -и, -те, -от
II. "	-ю/у/, -иш, -т, -и, -те, -ят(ат)

Dúamo (dúmat') = misliti, ima naslednjo sprogatev:

I.	Edn. 1/яма - то	Mn. яма-е-м
	2/яма-е-мб	яма-е-ме
	3/яма-е-м	яма-то

Vmesni vokal -e- / zato e-jevska vrsta! / je pri nekaterih glagolih nadomeščen z -ě- :

Вѣамъ (vstét') = vstati :

Edn. 1/я вѣма - то	Mn. я вѣма-ѣ-м
2/я вѣма-ѣ-мб	я вѣма-ѣ-ме
3/я вѣма-ѣ-м	я вѣма-то

Говорѣмъ (gavar'it) = govoriti:

II.	Edn. 1/я говор - то	Mn. я говор-ѣ-м
	2/я говор-ѣ-мб	я говор-ѣ-ме
	3/я говор-ѣ-м	я говор-ѣ-м

Treba je zopet razlikovati trde in mehke končnice, namesto -то in -м imamo -у in -ам:

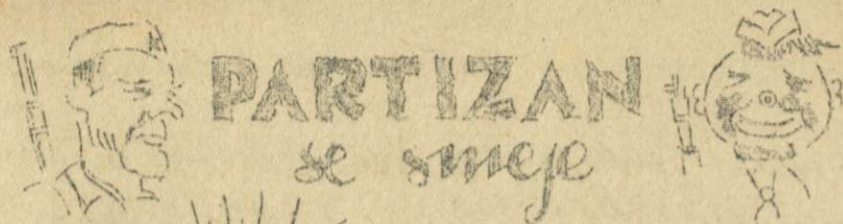
Учѣмъ (učit') = učiti:

Edn. 1/я уч - у	Mn. я уч-ѣ-м
2/я уч-ѣ-мб	я уч-ѣ-ме
3/я уч-ѣ-м	я уч-ѣ-м

Pogosto se menja tudi naglas, zato si je treba za vsak glagol zapomniti poleg neoločnika tudi 1. in 2. osebo ednine v sedanjiku :

(рабѣмъ-а-то, -а-мъ) = delati

Marko

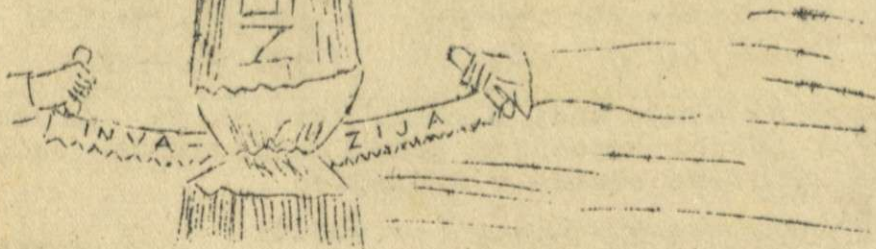
Iz blagajniške knjige
Nemškega vrhovnega
poveljstva:

Dobiček
.....

Padec Rima -- prihranitev
živeža za 2
miljona ljudi
Bombe na Nemčijo --
pridobitev materiala
Akcijska 2. MSV G.O.z dne
20.6.44--
prihranitev živeža
za 12 ljudi in pri-
dobitev starega že-
lezja 2 uničenih ka-
mijonov

Bilanca
.....

"Invazija --
nemška zmaga!"

Logika

Švabobranci zatrjujejo, da so v zvezi z zapad -
nimi zavezniki.

Prvi dokaz: Protizavezniška prisega švabobran -
cev dne 20.4.44.

Drugi dokaz: Napad zavezniških letal na švabo -
bransko postojanko v Novem mestu dne 29.5.44.

KAJ BO?

VDRLI SOMI
V EVROPSKO TRDNJAVO

VSEBINA

Novoimenovani oficirji NOV in POJ v edinicah G.O.	stran	3
Novoimenovani podoficirji NOV in POS v edinicah G.O.	"	4
Akcije naših edinic	"	5
Skozi nemške obročje (Kapetan Škraber Leopold)	"	9
Rušimo proge(Boris Globočnik, (podporočnik)	"	15
Dvignimo politično delo na najvišjo stopnjo(Ljubo)	"	17
Vojaški in politični pregled(Ljubo) ..	"	21
Propagandno delo naših edinic (Črtomir)	"	25
Zrcalo naših dni	"	28
Ob tretji obletnici napada na Sovjetsko zvezo (Drago)	"	29
Tisoč dni (Ilja Ehrenburg)	"	31
Naša pesen (Črtomir)	"	32
Gorenjska se ne ukloni (Jonkl)	"	33
Vprašanje (Marja, l.MSV)	"	36
S kamijoni v smrt (Drago)	"	37
Nekaj ruščine (Marko)	"	39
Malo za šalo	"	42

